

Checklist bij de keuze voor
een nieuwe **rekenmethode**

De **7 stappen** naar een nieuwe rekenmethode

Checklist bij de keuze voor een nieuwe **rekenmethode**

Dit stappenplan biedt scholen ondersteuning bij het maken van een weloverwogen keuze voor een nieuwe rekenmethode die aansluit op de onderwijskundige visie, het pedagogisch concept, de werkwijze van de leerkracht en bij de leerlingpopulatie op school. De lesmethode is voor het schoolteam en de leerlingpopulatie een belangrijk instrument. Doorloop onderstaande stappen om tot een weloverwogen keuze te komen voor de school met betrekking tot het vakgebied rekenen.

Stappenplan

Stap	Inhoud
1	<p>Welke onderwijskundige visie en wensen passen bij de leerlingpopulatie en het schoolteam? Ga met elkaar in gesprek over onder andere de volgende onderwerpen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoeveel kennis over het rekenonderwijs is er binnen de school? • Wat zijn nieuwe ontwikkelingen in dit vakgebied? • Wat is passend voor de leerlingpopulatie en op welke manier leren de leerlingen? • Wordt er veel waarde gehecht aan automatiseren van de basisvaardigheden, leren vanuit inzicht of een evenwicht van beide? • Welke didactiek past bij de onderwijskundige visie? Past een gestructureerde aanpak of een meer open aanpak bij de visie? • Wat is de waarde en rol van ICT binnen het (reken)onderwijs van de school?
2	<p>Analyseer en evalueer de huidige rekenmethode en de werkwijze op school:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bekijk de huidige lesmethode: wat is nu goed/passend en wat niet (inhoud, didactiek, werkwijze, organisatie etc.)?
3	<p>Vorm een werkgroep rekenen. Zorg dat alle bouwen en/of groepen in deze werkgroep zijn vertegenwoordigd met eventuele expertise op het vakgebied rekenen (rekenexpert/-specialist, intern begeleider). Nodig bijvoorbeeld een onafhankelijke onderwijsadviseur uit. Vul op basis van alle verzamelde informatie uit de stappen 1 en 2 de checklist in de bijlage aan.</p>
4	<p>Zoek naar informatie over de aanwezige rekenmethodes en volg eventueel webinars als deze aanwezig zijn. Welke methodes hebben de voorkeur? Kom tot een shortlist van maximaal drie methodes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vraag een zichtzending aan voor elke methode. • Vraag hierbij advies van een onafhankelijke adviseur of de uitgeverij.
5	<ul style="list-style-type: none"> • Kies maximaal drie lesmethoden die je gaat uitproberen in de praktijk. • Kies een rekenthema waar je eens specifiek naar gaat kijken. • Hanteer hierbij de op maat gemaakte checklist met criteria (zie bijlage). • Verzamel de data op basis van de checklist waar leerkrachten op kunnen scoren. <p>Laat de werkgroep informeren bij (collega-)scholen naar hun ervaringen met de methoden die je overweegt aan te schaffen.</p>
6	<p>Evalueer de ervaringen en kom tot de passende methode. Bespreek dit met de directie met betrekking tot het budget. Kies voor een passende invoering, vanaf welk leerjaar starten we en welke leerjaren nemen we mee in de implementatie?</p>
7	<p>Implementatie van de rekenmethode. Organiseer een gezamenlijk startmoment met bijvoorbeeld een inhoudelijke training over starten met de nieuwe methode. Om inhoudelijke vernieuwingen blijvend te kunnen invoeren, is een systematische, planmatige aanpak noodzakelijk. De werkgroep rekenen is hiervoor geschikt om dit traject te begeleiden en te evalueren met het schoolteam.</p>

Ben je op zoek naar een nieuwe rekenmethode, dan helpen we je graag een bewuste en verantwoorde keuze te maken. Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat Helder Onderwijsadvies jouw en je team meeneemt tijdens de implementatie, waarbij we ook op de werkvloer meekijken.

Voor meer informatie, kijk op onze website of mail naar aanvraag@helderonderwijsadvies.nl

Bijlage

Uitwerking schoolbrede checklist met criteria (stap 5)

0: niet 1: onvoldoende 2: matig-voldoende 3: ruim voldoende 4: goed

Visie en uitgangspunten	Methode 1:	Methode 2:	Methode 3:
Didactiek & organisatie sluiten aan bij de onderwijskundige visie en pedagogisch concept van de school	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Score			

Leerlijnen	Methode 1:	Methode 2:	Methode 3:
Aansluiting bij de referentieniveaus rekenen	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Evenwichtige verdeling van de opbouw van leerlijnen (onder andere verdeling over de blokken en aandacht voor de verschillende domeinen)	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Duidelijk beschreven (opbouw) van leerlijnen per leerjaar/blok	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Aansluiting groep 1 en 2 voor een doorgaande leerlijn t/m groep 8	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Score			

Didactiek/didactische aandachtspunten	Methode 1:	Methode 2:	Methode 3:
Voldoende aandacht & (extra) tijd voor:			
1. automatisering	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
2. verwerking en herhaling	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
3. remediëring & verrijking	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Heldere opbouw van een les en lesopbouw per week	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Gebruik van didactische rekenmodellen	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Duidelijke keuze van gebruik van strategieën	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Het EDI- of ADI-instructiemodel kan gehanteerd en/of worden toegepast	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4

Nieuwe opgaven worden met concreet materiaal en binnen een context aangeboden	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Oefening is gericht op verwerven van inzicht, daarna op automatiseren	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Er is een moment van reflectie/evaluatie opgenomen, zodat leerlingen de leerstrategieën verbeteren	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Nadruk op het ontwikkelen van denkvaardigheden en leerstrategieën	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Score			

Organisatie & planning	Methode 1:	Methode 2:	Methode 3:
Onderwijstijd van het rekenprogramma	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
De aangeboden hoeveelheid leerstof per blok, lesweek (aantal nieuwe doelen) en per les	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Gebruik in combinatiegroepen	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Voldoende momenten voor groepsinstructie, zelfstandig werken, verlengde instructie, plus-leerlingen	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Mogelijkheden zelf nakijken door leerlingen	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
De methode biedt mogelijkheden om een rijke leeromgeving te creëren	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
De handleiding is compact/overzichtelijk	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Balans tussen tekst en beeld	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
De leerdoelen per les zijn aangegeven	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Score			

Differentiatie	Methode 1:	Methode 2:	Methode 3:
Heldere uitwerking van de differentiatie in (werk)boeken en handleidingen (instructiedifferentiatie)	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Hoeveelheid remediëringstof, basisstof en verrijkingstof (niveaudoifferentiatie)	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Differentiatie naar tempo/niveau/inhoud (compactroute)	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Differentiatiemogelijkheden binnen de digitale software	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4

Er worden meerdere (leer)strategieën aangeboden	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Er worden verschillende (coöperatieve) werkvormen aangeboden	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Mogelijkheid tot verlengde instructie	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Er wordt ingespeeld op intrinsieke motivatie en het competentiegevoel van de leerling	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Score			

Toetsing en observatie	Methode 1:	Methode 2:	Methode 3:
Toetsmogelijkheden en -frequentie	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Methodetoets sluit goed aan bij de behandelde stof	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Heldere normering van methodetoetsen	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Mogelijkheid tot (digitale) foutenanalyse	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Duidelijke (didactische) aanwijzingen voor het handelen na de toets	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Heldere toetsregistratie	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Helder inzicht in voortgang van leerlingen	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Aandachtspunten/aanwijzingen leerlingobservaties	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Betrokkenheid leerlingen bij eigen leerproces (zelfevaluatie)	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Er is ruimte in het programma voor reflecteren en evalueren	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Score			

Materiaal	Methode 1:	Methode 2:	Methode 3:
Handleiding leerkracht:			
• Overzichtelijk uitgewerkte handleiding	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Leerlingmateriaal:			
• Opzet en lay-out werkboeken en schriften	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
• Beschikbaarheid van aanvullende materialen (uitrekschriften, oefenboekjes, oefensoftware, strategieënschrift)	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
• Mogelijkheid bijpassend materiaal voor groep 1 en 2	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Score			

ICT	Methode 1: _____	Methode 2: _____	Methode 3: _____
Mogelijkheden voor digibord/computers/ devices	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Keuzevrijheid gebruik tijdens de verschillende lesfasen (blended)	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Overstapmogelijkheden per leerjaar/schooljaar digitaal/folio/blended	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Bijpassende leerlingsoftware, die aansluit bij de lessen	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4	0-1-2-3-4
Score			

Kosten	Methode 1: _____	Methode 2: _____	Methode 3: _____
Kosten per leerling	€ _____	€ _____	€ _____
Eventueel aanvullende kosten met tussentijdse overstap digitaal/folio/blended	€ _____	€ _____	€ _____
Totale kosten			

Totaal	Methode 1: _____	Methode 2: _____	Methode 3: _____
Score	_____	_____	_____
Kosten	€ _____	€ _____	€ _____

Eigen criteria

Visie en uitgangspunten

Leerlijnen

Didactiek/didactische aandachtspunten

Organisatie & planning
